

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
Факультету психолого-
педагогічної освіти та
мистецтв від 29.06.2022 р.,
протокол №8

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ**

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти
спеціальності 024 ХОРЕОГРАФІЯ

**Запоріжжя
2022 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Бердянським державним педагогічним університетом

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін
Тетяна ФУРМАНОВА

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв 29.06.2022 р., протокол № 8.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти I рівня (бакалаврського), галузі знань 0202 Мистецтво, спеціальності 024 Хореографія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засади теорії та методики класичного танцю.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» потребує знань з таких обов'язкових компонент «Педагогіка», «Психологія спілкування з практикумом», «Анатомія, фізіологія та безпека життєдіяльності у хореографії», «Основи теорії музики та гра на музичному інструменті», «Теорія і методика роботи з хореографічним колективом, «Історія мистецтв». Навчальна дисципліна «Теорія і методика викладання класичного танцю» є основою для вивчення таких дисциплін, як «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю» та інших.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Модуль 1. Класичний танець як основа професійної освіти хореографа
- Модуль 2. Основи класичного танцю, термінологія.
- Модуль 3. Балетна гімнастика в системі викладання класичного танцю.
- Модуль 4. Базові вправи класичного екзерсису.
- Модуль 5. Методика виконання та вивчення рухів класичного танцю.
- Модуль 6. Структура та принципи побудови заняття з класичного танцю.
- Модуль 7. Методика вивчення та виконання вправ класичного екзерсису посередині зали, вправ allegro для початкового рівня навчання.
- Модуль 8. Постава дихання в системі викладання класичного танцю.
- Модуль 9. Виразні засоби класичного танцю.
- Модуль 10. Виразні засоби класичного танцю.

Модуль 11. Вивчення та відпрацювання матеріалу заняття з класичного танцю для основного рівня навчання.

Модуль 12. Музичне оформлення заняття з класичного танцю.

Модуль 13. Відпрацювання методики виконання вправ та рухів класичного танцю.

Модуль 14. Принципи та правила комбінування вправ класичного танцю, методика розробки комбінацій.

Модуль 15. Запис комбінацій класичного екзерсису

Модуль 16. Робота над технічністю виконання матеріалу уроку класичного танцю.

Модуль 17. Складання та запис комбінацій класичного екзерсису.

Модуль 18. Специфіка викладання класичного танцю в хореографічному колективі.

Модуль 19. Розробка та проведення фрагментів заняття з класичного танцю.

Модуль 20. Специфіка побудови відкритих занять з класичного танцю.

Модуль 21. Вивчення та відпрацювання матеріалу академічного показу до підсумкової атестації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» є здобуття знань, умінь та навичок з класичного танцю, які складають основу професійної освіти хореографа і мають велике значення у формуванні особистості фахівця (балетмейстера, педагога, керівника хореографічного колективу).

1.2. Основними завданнями дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» є:

- опанування теорії та методики вивчення вправ та рухів системи класичного танцю;
- формування виконавських навичок майбутнього вчителя хореографії;
- формування педагогічних навичок викладання класичного танцю;

- розвиток творчої активності, ініціативи майбутнього педагога-хореографа;
- розвиток навичок самостійної роботи, бажання до професійного росту та самовдосконалення;
- виховання у майбутніх педагогів-хореографів танцювальної культури.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей:

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК 02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК 03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК 05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК 06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК 07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК 10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК 11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК 12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК 14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

1.4. Та демонструвати такі результати навчання:

ПР 03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

ПР 07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.

ПР 08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР 09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом.

ПР 10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР 11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПР 12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР 15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР 16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПР 17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПР 19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 21 кредити ЄКТС 630 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Класичний танець як основа професійної освіти хореограф

Змістовий модуль 1. Класичний танець як предмет навчання

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.

Тема 2. Основні поняття системи класичного танцю.

Змістовий модуль 2. Історія виникнення та розвитку системи класичного танцю

Тема 1. Історія виникнення класичного танцю.

Тема 2. Основні етапи становлення системи класичного танцю.

Модуль 2. Основи класичного танцю, термінологія.

Змістовий модуль 3. Термінологія класичного танцю.

Тема 1. Специфіка термінології класичного танцю.

Тема 2. Терміни основних груп рухів.

Змістовий модуль 4. Постава тулуба, рук, ніг у системі класичного танцю.

Тема 1. Основні правила та методика постави тулубу у системі класичного танцю.

Тема 2. Основні позиції ніг, система їх вивчення.

Тема 3. Основні позиції рук у системі класичного танцю, методика їх постави.

Модуль 3. Балетна гімнастика в системі викладання класичного танцю

Змістовий модуль 5. Балетна гімнастика в системі викладання класичного танцю.

Тема 1. Підходи до постави тулубу, рук, ніг у балетній гімнастиці.

Тема 2. Вивчення основних вправ класичного екзерсису у партері.

Тема 3. Виконання вправ класичного екзерсису у партері.

Змістовний модуль 6. Балетна гімнастика в системі викладання класичного танцю.

Тема 1. Розробка комплексу вправ у партері задля розвитку окремих груп м'язів.

Тема 2. Демонстрація комплексу вправ у партері задля розвитку окремих груп м'язів.

Модуль 4. Базові вправи класичного екзерсису

**Змістовний модуль 7. Методика вивчення базових вправ класичного екзерсису
обличчям до станка.**

Тема 1. Основні вправи екзерсису біля станка (група battement, які виконуються за принципом ковзного руху).

Тема 2. Методика вивчення та виконання plie.

Тема 3. Методика вивчення та виконання rond de jambe par terre.

**Змістовний модуль 8. Методика вивчення базових вправ класичного екзерсису
обличчям до станка**

Тема 1. Вправи екзерсису біля станка (група рухів battement, які мають за основу положення sou-de-piede).

Тема 2. Методика вивчення та виконання rond de jambe en l'air.

Модуль 5. Методика виконання та вивчення рухів класичного танцю.

**Змістовний модуль 9. Методика виконання вправ класичного екзерсису
біля станка тримаючись однією рукою**

Тема 1. Методика виконання вправ класичного екзерсису біля станка тримаючись однією рукою.

Тема 2. Відпрацювання вправ класичного екзерсису біля станка, тримаючись однією рукою.

**Змістовний модуль 10. Основні вимоги до стрибків класичного танцю,
техніка їх виконання**

Тема 1. Основні вимоги до стрибків класичного танцю, їх класифікація.

Тема 2. Методика вивчення та виконання стрибків групи з двох на дві ноги.

Модуль 6. Структура та принципи побудови заняття з класичного танцю

Змістовий модуль 11. Структура та принципи побудови заняття з класичного танцю

Тема 1. Система побудови екзерсису біля станка.

Тема 2. Художній та технічний зміст екзерсису посередині зали.

Тема 3. Художній та технічний зміст вправ allegro.

Змістовий модуль 12. Вивчення та виконання комбінацій рухів класичного екзерсису біля станка

Тема 1. Вивчення комбінацій рухів класичного екзерсису біля станка для початкового рівня навчання.

Тема 2. Виконання комбінацій рухів класичного екзерсису біля станка.

Модуль 7. Методика вивчення та виконання вправ класичного екзерсису посередині зали, вправ allegro для початкового рівня навчання

Змістовий модуль 13. Методика вивчення та виконання вправ класичного екзерсису посередині зали

Тема 1. Методика вивчення та виконання вправ класичного екзерсису посередині зали.

Тема 2. Відпрацювання техніки виконання вправ класичного екзерсису посередині зали.

Змістовий модуль 14. Методика вивчення та виконання стрибків для початкового рівня навчання

Тема 1. Методика вивчення стрибків класичного танцю для початкового рівня навчання.

Тема 2. Виконання стрибків початкового рівня навчання.

Тема 3. Відпрацювання методики виконання стрибків у найпростіших комбінаціях рухів.

Модуль 8. Постава дихання в системі викладання класичного танцю

Змістовий модуль 15. Постава дихання в системі викладання класичного танцю

Тема 1. Вірна постава дихання в хореографії.

Тема 2. Методика трьохфазного дихання.

Тема 3. Основні вправи для тренування вірної постави дихання.

Змістовий модуль 16. Відпрацювання вірної техніки дихання в процесі виконання рухів класичного танцю

Тема 1. Відпрацювання вірної техніки дихання під час виконання екзерсису біля станка.

Тема 2. Відпрацювання вірної техніки дихання під час виконання вправ екзерсису на середині зали.

Тема 3. Відпрацювання вірної техніки дихання під час виконання стрибків.

Модуль 9. Виразні засоби класичного танцю

Змістовий модуль 17. Поза як виразний засіб класичного танцю

Тема 1. Класифікація поз класичного танцю.

Тема 2. Методика вивчення та виконання танцювальних поз.

Змістовий модуль 18. Танцювальні кроки класичного танцю як група рухів класичного танцю

Тема 1. Танцювальні кроки класичного танцю.

Тема 2. Методика вивчення танцювальних рухів.

Модуль 10. Виразні засоби класичного танцю

Змістовий модуль 19. Методика вивчення та виконання поворотів та обертів у системі класичного танцю

Тема 1. Класифікація поворотів та обертів класичного танцю.

Тема 2. Методика вивчення поворотів та обертів.

Змістовий модуль 20. Методика вивчення та виконання основних форми port-de-bras

Тема 1. Основні форми port-de-bras системи класичного танцю.

Тема 2. Вивчення та відпрацювання техніки виконання port-de-bras.

Модуль 11. Вивчення та відпрацювання матеріалу заняття з класичного танцю для основного рівня навчання

Змістовий модуль 21. Вивчення комбінацій класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Вивчення вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Вивчення вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Вивчення стрибкових вправ.

Змістовий модуль 22. Вивчення комбінацій класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Вивчення вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Вивчення вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Вивчення стрибкових вправ.

Модуль 12. Музичне оформлення заняття з класичного танцю

Змістовий модуль 23. Музичне оформлення заняття з класичного танцю

Тема 1. Особливості музичного оформлення заняття з класичного танцю.

Тема 2. Основні етапи роботи з концертмейстером з музичного оформлення уроку класичного танцю.

Змістовий модуль 24. Музичне оформлення заняття з класичного танцю

Тема 1. Вимоги до музичного оформлення класичного екзерсису на різних етапах навчання класичного танцю.³¹

Тема 2. Вимоги добору музичного матеріалу до вправ allegro, динаміка його ускладнення.

Модуль 13. Відпрацювання методики виконання вправ та рухів класичного танцю

Змістовий модуль 25. Виконання комбінацій класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Виконання вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Виконання вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Виконання стрибкових вправ.

Змістовий модуль 26. Виконання комбінацій класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Виконання вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Виконання вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Виконання стрибкових вправ.

Модуль 14. Принципи та правила комбінування вправ класичного танцю, методика розробки комбінацій

Змістовий модуль 27. Принципи та правила комбінування вправ класичного танцю.

Тема 1. Принципи поєднання вправ та рухів у комбінації.

Тема 2. Основні види комбінаційних сполучень, методика їх складання.

Змістовий модуль 28. Методика складання комбінацій екзерсису для початкового рівня навчання

Тема 1. Особливості комбінування вправ екзерсису на початковому етапі навчання.

Тема 2. Створення комбінацій класичного екзерсису для початкового етапу навчання.

Модуль 15. Запис комбінацій класичного екзерсису

Змістовий модуль 29. Методика запису комбінацій класичного екзерсису

Тема 1. Прийоми запису комбінацій класичного екзерсису.

Тема 2. Здобуття навичок запису комбінацій класичного екзерсису

Змістовий модуль 30. Вивчення та виконання класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Вивчення та виконання вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Вивчення та виконання вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Вивчення та виконання стрибкових вправ.

Модуль 16. Робота над технічністю виконання матеріалу уроку класичного танцю

Змістовий модуль 31. Вивчення та виконання класичного екзерсису біля станка, на середині зали та вправ allegro

Тема 1. Виконання вправ екзерсису біля станка.

Тема 2. Вивчення та виконання вправ екзерсису посередині зали.

Тема 3. Вивчення та виконання стрибкових вправ.

Змістовий модуль 32. Робота над технічністю виконання матеріалу уроку класичного танцю

Тема 1. Робота над технічністю виконання уроку класичного танцю.

Тема 2. Відпрацювання окремих рухів та комбінаційних сполучень.

Модуль 17. Складання та запис комбінацій класичного екзерсису

Змістовий модуль 33. Робота над музичністю виконання матеріалу уроку класичного танцю

Тема 1. Музичність, як складова виконавської майстерності.

Тема 2. Відпрацювання музичності виконання навчального матеріалу.

Змістовий модуль 34. Складання та запис комбінацій класичного екзерсису

Тема 1. Створення комбінацій екзерсису для середнього рівня навчання.

Тема 2. Запис комбінацій класичного екзерсису.

Модуль 18. Специфіка викладання класичного танцю в хореографічному колективі

Змістовий модуль 35. Багатофункційність класичного танцю в системі всебічного розвитку особистості

Тема 1. Місце класичного танцю у формуванні особистості.

Тема 2. Класична хореографія як основа виховання культури руху.

Змістовий модуль 36. Специфіка викладання класичного танцю в хореографічному колективі

Тема 1. Основні вимоги до планування хореографічної роботи.

Тема 2. Добір та розробка навчального матеріалу.

Тема 3. Основні етапи роботи з концертмейстером.

Модуль 19. Розробка та проведення фрагментів заняття з класичного танцю

Змістовий модуль 37. Розробка змісту уроку класичного танцю.

Тема 1. Розробка змісту уроку для початкового рівня навчання.

Тема 2. Розробка змісту уроку для основного рівня навчання.

Змістовий модуль 38. Проведення фрагментів уроку класичного танцю.

Тема 1. Проведення фрагментів заняття з класичного танцю для початкового рівня навчання.

Тема 2. Проведення фрагментів заняття для основного рівня навчання.

Модуль 20. Специфіка побудови відкритих занять з класичного танцю

Змістовий модуль 39. Специфіка побудови відкритих занять з класичного танцю. Побудова академічного показу з класичного танцю до ПА.

Тема 1. Різновиди відкритих занять з класичного танцю.

Тема 2. Основні етапи підготовки до відкритого заняття.

**Змістовий модуль 40. Вивчення матеріалу академічного показу до ПА
(вправи біля станка).**

Тема 1. Вивчення екзерсису біля станка.

Тема 2. Виконання вправ екзерсису біля станка.

Модуль 21. Вивчення та відпрацювання матеріалу академічного показу до підсумкової атестації

**Змістовий модуль 41. Вивчення матеріалу академічного показу до ПА
(вправи на середині зали)**

Тема 1. Вивчення комбінацій екзерсису на середині зали та вправ allegro.

Тема 2. Виконання вправ екзерсису на середині зали та вправ allegro.

Змістовий модуль 42. Відпрацювання навчального матеріалу до ПА

Тема 1. Відпрацювання матеріалу академічного показу.

Тема 2. Відпрацювання матеріалу академічного показу.

3. Рекомендована література

Базова

1. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю : [підручник]. Київ: Альтерпрес, 2007. 324 с.

2. Васірук С.О. Класичний танець : навч-метод. посіб. для студ. ВНЗ. 2-е вид., переробл., доповн.. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2011. 259 с.

3. Основи класичного танцю: Методичні рекомендації для студентів 1 курсу спеціалізації «Хореографія» / Укладач А.Б.Бойко. Львів : ЛДУФК, 2010. 26 с.

4. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю в підготовчих групах: навч.-метод. посіб., Київ ДАКККіМ, 2016.

5. Тригуб І. В., Тригуб С. В. Теорія та методика викладання класичного танцю: комплексна програма за спеціальністю «Учитель хореографії». Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. 32 с.

6. Петков С.В. Методика викладання у загальноосвітніх навчальних закладах : навчальний посібник. К. : КНТ, 2020. 224 с.

7. Швай Р.І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі : навчальний посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. 218с.

8. Теорія і методика хореографії у питаннях і відповідях: навчальний посібник для студентів спеціальності Хореографія / колектив авторів за заг.ред. О.В. Мартиненко. Мелітополь : ПП Скребейко П.В., 2018. 344 с.

Додаткова

1. Гончаренко Ю.В., Єрмакова О.А. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 239с.

2. Костровицька В., Писарєв О. Школа класичного танцю. – Л., «Мистецтво», 2009.

4. Швай Р.І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі : навчальний посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. 218 с.

5. Зихлицька Л.Р. Вторая ступенька : практическое пособие по методике преподавания классического танца. К. : Ліра-К, 2020. 472 с.

Інтернет ресурси

1. www.bdpu.org (сайт БДПУ, library)
2. http://www.regionalmuseum.kr.ua/muzh01a1_u.htm (електронна бібліотека книжок з дисципліни)
3. Ukrainian-dancing.com <http://ukrainian-dancing.com/video11.html>
4. <http://terpsihora.net/index.php/uroki/teoriya/102-klass-tanec>
5. <http://www.dance-league.com/node/3>
6. <http://www.horeograf.com/muzyka/klassicheskij-tanec>
7. <http://probalet.info/klassicheskij-tanec>

4. Методи навчання

Пояснення, розповідь, лекція, бесіда, демонстрування, вправи, практичні роботи, пояснювально-ілюстративний, виконавчий, репродуктивний (відтворюючий), метод створення ситуації інтересу.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен, академічний показ.